

ACCOUNTANTSVERSLAG 2019

Gemeente Gouda

24 juli 2020

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Gouda
T.a.v. mevr. E. Karman-Moerman, raadsgriffier
Postbus 1086
2800 BB GOUDA

Rotterdam, 24 juli 2020

Kenmerk: MS/MF/RA12528

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

DASHBOARD

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2019 van gemeente Gouda (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 26 september 2019, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2019. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer, en dit jaar in het bijzonder gezien de corona-situatie waarin we ons bevinden, een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Gouda bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. C.M. Steehouwer Msc RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD ACCOUNTANTSCONTROLE

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING		BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN VOOR 2020		RESULTAAT 2019													
De jaarrekening 2019 is getrouw en rechtmatig. De onzekerheden als gevolg van het Coronavirus zijn toereikend toegelicht. Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie. Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt in materiële zin nageleefd. De WNT-verantwoording is juist en volledig. Wij constateerde een fout en een onzekerheid ten aanzien van de SiSa-bijlage (H4-regeling). De samenwerking is constructief verlopen, maar het proces geeft noodzaak tot concrete verbeteracties om bevindingen en daaruit volgende lange doorlooptijd te beperken. Na de zomer zal hiervoor in samenspraak met ons een verbeterplan moeten komen ter voorkoming van herhaling van dit proces.		Op basis van de door ons uitgevoerde jaarrekeningcontrole komen wij tot de volgende aandachtspunten voor het komende jaar: Investeren in de kwaliteit (o.a. BBV-toets) van totstandkoming van de concept jaarstukken en met name de hieraan ten grondslag liggende stukken voor onze controle (tijdigheid en inzichtelijkheid). In een noodzakelijke evaluatie met de organisatie zal hier een concreet verbeterplan voor moeten komen. Investeren in BBV-kennis en toepassen hiervan binnen de diverse afdelingen in de organisatie. (Tijdig) actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen en monitoren voor alle onderhoudsvoorzieningen dat dit tijdig gebeurt en dat voorzieningen voldoen aan bepalingen BBV. Vasthouden aan doorontwikkeling verbijzonderde interne controle.		<table><tr><th>(x €1.000)</th><th>2019</th><th>Begroting (na wijziging)</th></tr><tr><td>Saldo van baten en lasten</td><td>-/- 7.503</td><td>730</td></tr><tr><td>Mutatie reserves</td><td>-/- 1.480</td><td>-/- 1.448</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-/- 8.983</td><td>-/- 718</td></tr></table> Het resultaat van de gemeente Gouda over het jaar 2019 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 8,3 miljoen voordelig. Ten opzichte van de begrote lasten bedraagt de afwijking ruim 3%. In de jaarstukken is een toelichting opgenomen waarin de afwijkingen tussen realisatie en begroting na wijziging uiteen is gezet, alsmede een overzicht van incidentele baten en lasten.		(x €1.000)	2019	Begroting (na wijziging)	Saldo van baten en lasten	-/- 7.503	730	Mutatie reserves	-/- 1.480	-/- 1.448	Resultaat	-/- 8.983	-/- 718
(x €1.000)	2019	Begroting (na wijziging)															
Saldo van baten en lasten	-/- 7.503	730															
Mutatie reserves	-/- 1.480	-/- 1.448															
Resultaat	-/- 8.983	-/- 718															
SOCIAAL DOMEIN		BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN		UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN													
Geen fouten geconstateerd in de lasten met betrekking tot het sociaal domein. Aansluitingen voor de diverse onderdelen hierbinnen zijn vastgesteld. Voor de vaststelling van de prestatielevering van betaalde zorg is de gemeente nog in grote mate afhankelijk van de productie-verantwoordingen die zorgaanbieders aanleveren. Zorgaanbieders met een jaarlijkse productie van minder dan € 100.000 kunnen volstaan met een bestuursverklaring. De aanbieders die meer zorg leveren zijn verplicht een controleverklaring bij de verantwoording aan te bieden. De zorgaanbieders die een bestuursverklaring aanbieden leiden voor de controle tot een onzekerheid over de prestatielevering, gezien dit een eigen verklaring is. Ditzelfde geldt voor de grotere zorgaanbieders die geen of een afwijkende controleverklaring aanbieden. Totale onzekerheid uit hoofde hiervan € 2,5 miljoen Voor PGB's wordt prestatielevering niet door de SVB vastgesteld. De gemeente is zelf onvoldoende in staat directe zekerheid te verkrijgen over de prestatielevering. Totale onzekerheid derhalve € 2.2 miljoen.		Afgrenzing van kosten in het juiste jaar heeft niet voor alle facturen op de juiste wijze plaatsgevonden. Geconstateerde omissies zijn gecorrigeerd, extrapolatie-effect is als ongecorrigeerde fout gerapporteerd ten bedrag van € 276.000. Er zijn geen fouten geconstateerd ten aanzien van Europese aanbestedingen. In de jaarrekening is de Rijksbijdrage inzake regeling H4 (SPUK) te laag verantwoord voor een bedrag van € 149.000. De bestedingen inzake regeling H4 (SPUK) zijn in beginsel juist verantwoord in de SiSa-bijlage. Echter bestaat onduidelijkheid vanuit de Belastingdienst over de behandeling van uitgaven voor sportactiviteiten in het kader van de wet op de BTW. De als besteding opgevoerde BTW kan mogelijk teruggevorderd worden bij de Belastingdienst en zou dan ook niet als besteding in de SiSa mogen worden verantwoord. Dit leidt derhalve tot een onzekerheid van € 665.000 Er is sprake van overschrijding van diverse investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 746.000.		RATIO WEERSTANDSVERMOGEN <table><tr><th>Jaar</th><th>Ratio Weerstand</th></tr><tr><td>2016</td><td>1,45</td></tr><tr><td>2017</td><td>2,02</td></tr><tr><td>2018</td><td>1,80</td></tr><tr><td>2019</td><td>1,70</td></tr></table> Op basis van het gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 kan dit als 'ruim voldoende' worden geclassificeerd.		Jaar	Ratio Weerstand	2016	1,45	2017	2,02	2018	1,80	2019	1,70		
Jaar	Ratio Weerstand																
2016	1,45																
2017	2,02																
2018	1,80																
2019	1,70																
DASHBOARD	JAARREKENING	FINANCIËLE POSITIE	BEVINDINGEN	BIJLAGEN													

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 De jaarrekening is getrouw
- 2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.3 Coronavirus en de jaarrekening 2019
- 2.4 Doorgevoerde aanpassingen
- 2.5 Belangrijkste aandachtspunten voor 2020

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2019 is getrouw

Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2019 van de gemeente Gouda een goedkeurende controleverklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva per 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de organisatie zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid welke niet zijn verwerkt. Dit werkt vanzelfsprekend ook door in de rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan 5% van de controletolerantie rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal Domein - WMO ontbrekende productieverantwoordingen	-	825.633	§ 4.2
Sociaal Domein - Jeugd ontbrekende productieverantwoordingen	-	1.638.256	§ 4.2
Vaststelling van de prestatielevering PGB's heeft niet plaatsgevonden	-	2.221.727	§ 4.2
SiSa verantwoording H4 SPUK	-	665.254	§ 4.4
Bijdrage inzake SPUK te laag verantwoord in de jaarrekening	149.059	-	§ 4.4
Onjuiste afgrenzing lasten	275.897	-	§ 4.4
Totaal	424.956	5.350.870	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. De gehanteerde goedkeuringstolerantie bedraagt € 2.089.000 voor fouten en € 7.659.000 voor onzekerheden.

2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2019 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Ook voor wat betreft rechtmatigheid zijn wij met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan 5% van de controletolerantie rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING <i>(bedragen in Euro's)</i>	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Getrouwheidsbevindingen	424.956	5.350.870	§ 4.2 e.v.
Kredietoverschrijdingen	746.168	-	§ 4.6
Totaal	1.171.124	5.350.870	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende controleverklaring met betrekking tot de rechtmatigheid te verstrekken. De gehanteerde goedkeuringstolerantie bedraagt € 2.089.000 voor fouten en € 7.659.000 voor onzekerheden.

2.3 Coronavirus en de jaarrekening 2019

De onzekerheden als gevolg van het Coronavirus zijn toereikend toegelicht.

Coronavirus en de jaarrekening 2019

De situatie en ontwikkelingen rond het Coronavirus veranderen per dag. De lange termijn impact op de maatschappij en economie zijn hoogst onzeker. Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van het Coronavirus op de gemeente Gouda. Daarbij gaan wij uit van de aanwijzingen van onze beroepsorganisatie (NBA) en de Commissie BBV die breed in de sector moeten worden toegepast. Hierover hebben wij overleg gevoerd met de organisatie en het college van burgemeester en wethouders en kennis genomen van de intern opgestelde impactanalyse die een uitputtende opsomming geeft van de zaken die mogelijk beïnvloed worden door corona. Daarbij is vooral ook nog veel onzeker, hetgeen op adequate wijze is toegelicht in de jaarstukken.

De belangrijke (mogelijke) gevolgen voor de gemeente Gouda voor zover deze op dit moment zijn in te schatten zijn volgens het college:

- ▶ Vormen van noodzakelijke steun aan bijvoorbeeld culturele instellingen en zorginstellingen
- ▶ Uitstel van inning huurpenningen bij huurders van vastgoedobjecten van de gemeente
- ▶ Qua inkomsten is nog geen zicht op de impact op de algemene uitkering, wel is duidelijk dat o.a. parkeeropbrengsten onder druk staan en toeristenbelasting beperkt zal zijn. Betalingsgedrag van huurders, inwoners, etc. kan eveneens leiden tot lagere daadwerkelijk geïnde opbrengsten.
- ▶ De impact op de uitgaven is erg divers, waarbij ook nog beperkt duidelijk is in hoeverre het Rijk zal compenseren voor deze uitgaven. Bovendien is ook duidelijk dat besparingen worden gerealiseerd in de periode dat de economie stil lag. Anderzijds is het de vraag welk inhaaleffect in de kosten zichtbaar wordt op het moment dat (jeugd)zorgverlening, evenementen, etc. weer plaats kunnen vinden.

De uitbraak van het Coronavirus wordt gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus pas in 2020 van wezenlijke omvang werd in Nederland. Voor de jaarrekening 2019 houdt dit in dat, in lijn met de verslaggevingsrichtlijnen hieromtrent, een toelichting rondom (de impact van) het Coronavirus is opgenomen bij de in de toelichting opgenomen gebeurtenissen na balansdatum.

Daarnaast is in het jaarverslag een beschrijving opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden waaronder een beschrijving van de wijze waarop de bijzondere gebeurtenissen waarmee in de jaarrekening geen rekening behoeft te worden gehouden, de verwachtingen hebben beïnvloed en is aandacht besteed aan de opbrengsten en uitgaven waarop het Coronavirus mogelijk invloed heeft. Daarbij is ook aandacht besteed aan meer fysieke aspecten als het al dan niet doorgang vinden van werkzaamheden in de openbare ruimte.

Als onderdeel van onze controle werkzaamheden hebben wij de aanvaardbaarheid en toereikendheid van deze toelichtingen beoordeeld.

Zoals hierboven genoemd is het onduidelijk wat voor de langere termijn de gevolgen zijn van het Coronavirus. Wij onderhouden graag contact met u in de tussentijd en zijn bereid en bereikbaar om u te ondersteunen waar nodig en mogelijk. Gegeven de impact en onzekerheid nemen wij in de controleverklaring een paragraaf op ter benadrukking van deze situatie, verwijzend naar de toelichtingen in de jaarstukken. Deze paragraaf doet niets af aan ons oordeel.

2.4 Doorgevoerde aanpassingen

Overzicht gecorrigeerde posten in de jaarrekening naar aanleiding van de controle.

Naast de ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect getrouwheid geconstateerd en gecorrigeerd door de gemeente Gouda.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING <i>(bedragen in Euro's)</i>	FOUTEN
Getrouwheid	
Vrijval voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen (geen recent MJOP aanwezig)	556.830
Dotatie voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen onjuist (geen meerjarig onderhoudskarakter)	1.100.000
Dotatie aan voorzieningen onterecht vanuit rekeningresultaat 2018 geboekt (mag alleen in Eigen vermogen)	1.390.000
Aanvullende dotatie voor voorziening groot onderhoud openbare ruimte (geen aansluiting met MJOP)	632.000
Aanvullende dotatie voorziening pensioenaanspraken voormalige wethouders (onjuiste rekenrente gehanteerd)	363.166
Kosten voor fietsparkeren Prorail ten onrechte in 2019 verwerkt (moet 2020 zijn)	212.500
Eigen Vermogen - Onttrekking aan de reserves onrechtmatig (geen raadsbesluit)	1.390.000
Subtotaal correcties met resultaatimpact	5.644.856
Overlopende activa onjuist gepresenteerd (verschuiving tussen categorieën in de balans) *	405.330
Subtotaal reclassificaties binnen de balans	405.330
Totaal	6.050.186

Bovenstaande correctieposten zijn in de definitieve jaarstukken gecorrigeerd. De gemeente heeft voor aanvang van onze controle zelf enkele correctieposten op de concept jaarstukken kenbaar gemaakt die samen met onze bevindingen gecorrigeerd moesten worden. Deze correctieposten maken geen deel uit van dit overzicht. Bovenstaande betreft alleen de correctieposten die op basis van de accountantscontrole zijn gecorrigeerd.

2.5 Belangrijkste aandachtspunten voor 2020

Wij hebben de volgende aandachtspunten samengevat voor 2020

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle over 2019 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende belangrijkste aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Investeren in het proces van totstandkoming van de concept jaarstukken en de accountantscontrole hierop

Naar aanleiding van het controleproces zien wij een noodzaak tot evaluatie en het komen tot een concreet plan ter verbetering van dit proces. Aspecten hierin zijn de tijdigheid en inzichtelijkheid van de aangeleverde stukken en de kritische blik, onder andere vanuit het BBV op aan te leveren informatie. Dit voorkomt controleverschillen, discussie en een lange doorlooptijd van de controle en stelt de raad in de gelegenheid haar controlerende rol goed in te vullen. Het lerend vermogen naar aanleiding van voorgaande controles, bijvoorbeeld op basis van voorgaand jaar geconstateerde tekortkomingen en vragen, kan verbeterd worden. Overigens goed te melden dat de samenwerking constructief is verlopen en dat bijvoorbeeld op het gebied van grondexploitaties is getoond dat inhoudelijke en tijdige afstemming goed mogelijk is.

2. Investeren in BBV-kennis

In het verlengde van voorgaand punt zien wij ruimte voor verbetering op het vlak van BBV-kennis en het toepassen hiervan. Dit raakt meerdere afdelingen binnen de organisaties en hebben wij op verschillende vlakken gezien in het controleproces. Het betreft o.a. de regels rond voorzieningen, formuleren van raadsvoorstellen (resultaatbestemming) en classificatie binnen de jaarrekening. Dit raakt ook het hierna volgende punt.

3. (Tijdig) actualiseren van en juist volgen van de meerjarenonderhoudsplannen

Bij de controle van de voorzieningen is een aantal fouten geconstateerd. Dit betreft voorzieningen vanuit verschillende afdelingen van de gemeente Gouda, waarbij de achtergrond van de fouten varieert. Het niet hebben van een actueel plan, het te laat vaststellen van een plan zonder nog aansluiting te hebben bij het oorspronkelijke plan, dan wel het opvoeren van een voorziening die niet een spreiding van meerjarige kosten beoogt. Deels betreft dit opmerkingen die wij ook voorgaand jaar hebben geconstateerd en gerapporteerd. Het is noodzakelijk dat voor deze zaken een betere borging van de juiste toepassing van de relevante wet- en regelgeving plaatsvindt. Dit voorkomt dat bij de controle voorzieningen moeten vrijvallen. Zie ook paragraaf 4.4 van deze rapportage.

4. Vasthouden aan doorontwikkeling verbijzonderde interne controle

Zoals ook reeds in de managementletter aangegeven zijn er verbeterpunten in de interne organisatie en VIC onderkend. Deze verbeterpunten worden inmiddels actief ter hand genomen en actief met ons afgestemd. Dit leidt tot een completer beeld en een betere aansluiting tussen uw VIC en onze controle. In het licht van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording benadrukken wij het belang van deze goede ontwikkeling en adviseren u hiermee doende te blijven. De kwaliteit van de uitgevoerde VIC, qua uitvoering, vastlegging en diepgang zijn dan het sluitstuk van uw interne controlemechanismen en kunnen u voorzien van de inzichten die benodigd zijn om te komen tot een goede risicoafweging en afweging voor de juiste inzet van mensen en middelen. Wellicht ten overvloede onderstrepen wij het maken van bewuste keuzes tussen het goed en zichtbaar in de lijn organiseren van interne beheersing dan wel het achteraf door middel van VIC beheersen van processen. Een mix van beide, gebaseerd op een gedegen risicoanalyse is vanzelfsprekend ook een mogelijkheid. Wij blijven graag met u in overleg hierover om u hierin maximaal te ondersteunen.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2019

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.1 Resultaat 2019

Resultaat 2019
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 8,3 miljoen

Het resultaat van gemeente Gouda over het jaar 2019 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 8,3 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

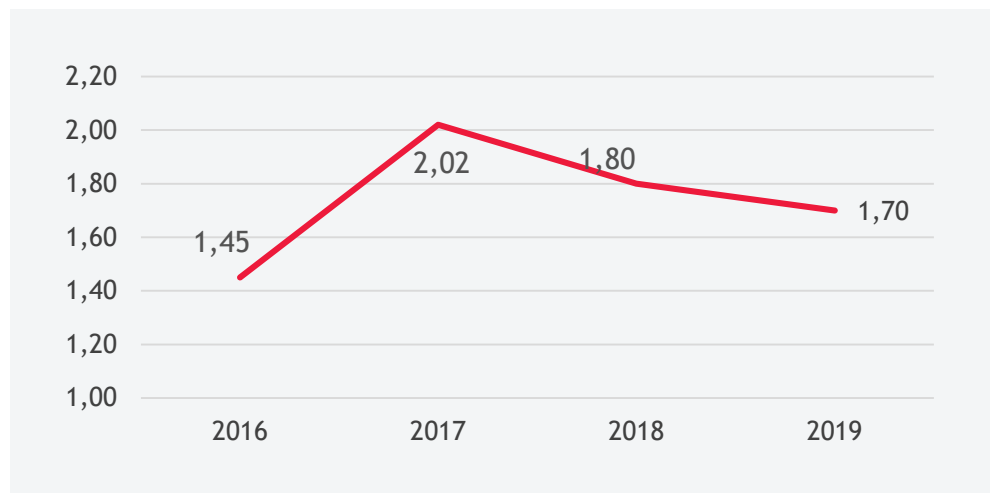
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2019	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	-/- 7.503	730	-/- 8.233
Onttrekkingen reserves	6.676	6.676	-
Dotatie aan reserves	-/- 8.156	-/- 8.124	-/- 32
Resultaat	-/- 8.983	-/- 718	8.265

Voor een nadere toelichting op de belangrijkste afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting na wijzigingen verwijzen wij naar de toelichting hierover in de jaarstukken. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de 'verschillenanalyse per programma' zoals opgenomen in de jaarstukken en het overzicht van incidentele baten en lasten dat eveneens in de jaarstukken is opgenomen.

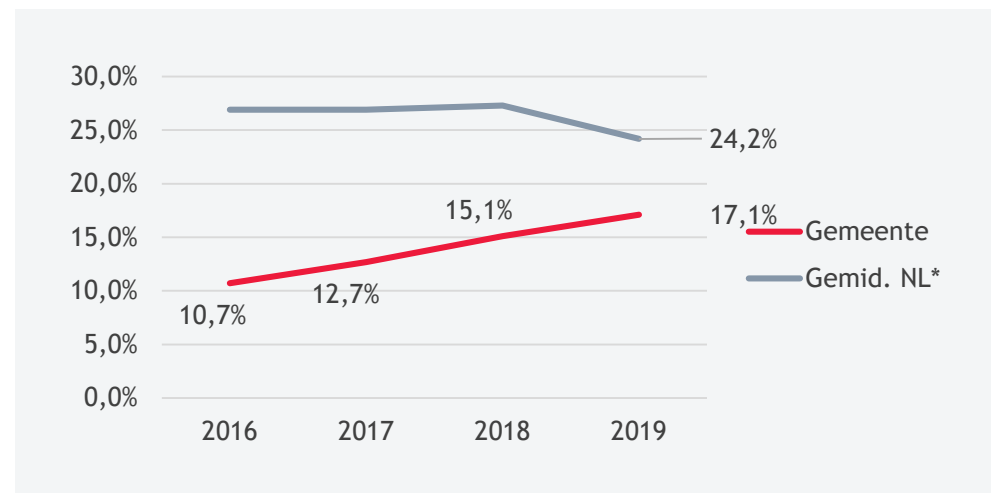
Het resultaat 2019 wijkt ruim 3% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Hiermee ligt de gerealiseerde afwijking licht boven deze ervaringsnorm.

3.2 Uw financiële positie vergeleken (1/3)

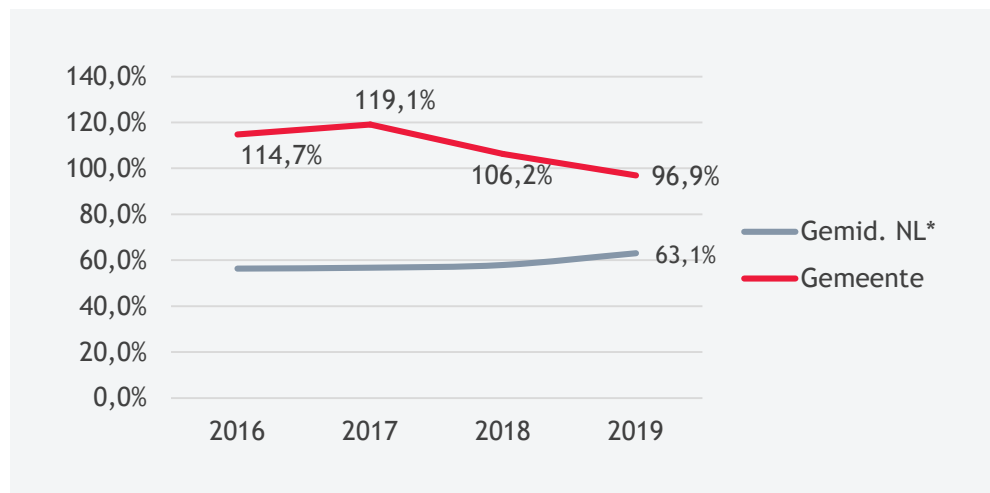
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

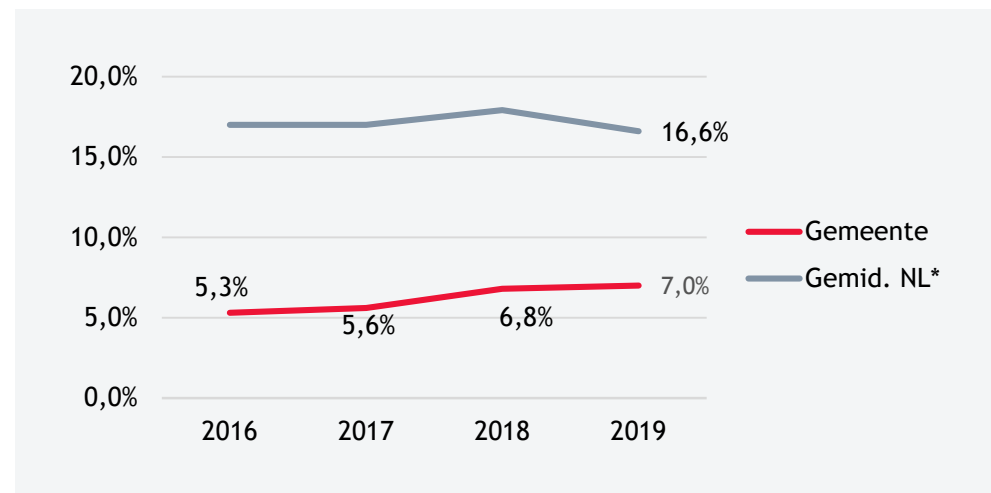
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE GECORRIGEERD

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over de jaren 2016 - 2018 voor. Gegevens over 2019 zijn nog niet bekend. Data gebaseerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

3.2 Uw financiële positie vergeleken (2/3)

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden
GTK 2020

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Gouda. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente.

Weerstandsratio	Betekenis
≥ 2.0	Uitstekend
$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
$1.0 < 1.4$	Voldoende
$0.8 < 1.0$	Matig
$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
< 0.6	Ruim onvoldoende

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	$< 90\%$	90% - 130%	$> 130\%$
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	$< 90\%$	90% - 130%	$> 130\%$
Solvabiliteitsratio	$> 50\%$	20% - 50%	$< 20\%$
Grondexploitatie	$< 20\%$	20% - 35%	$> 35\%$
Structurele exploitatieruimte	$> 0\%$	0%	$< 0\%$
Belastingcapaciteit	$< 95\%$	95% - 105%	$> 105\%$

3.2 Uw financiële positie vergeleken (3/3)

Uw weerstands-
vermogen is ruim
voldoende

Weerstandsvermogen gemeente Gouda is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 31,0 miljoen. In het weerstandsvermogen ultimo 2019 is geen bedrag meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. Ingeval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Gouda heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 18,1 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Gouda is volgens het GTK2020 ruim voldoende te noemen.

De gemeente kan aan
haar langetermijn-
verplichtingen voldoen

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2019 17,1%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Gouda in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De gerealiseerde solvabiliteit toont weliswaar al enkele jaren op rij een stijgende lijn, echter achten wij deze nog laag. Ook volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK2020) is dit kengetal geduid als 'meest risicovol'.

De netto schuldquote bedraagt 96,9%. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Ook in dit ratio zien wij reeds enkele jaren een verbetering, al blijft sprake van een relatief hoge schuldquote, in lijn met de lage solvabiliteit. Volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK2020) kan dit geduid worden als 'neutraal'.

Financieel risico
als gevolg van de
grondexploitatie
is laag

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Gouda is relatief laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK2020. Een nuancering hierbij is dat de mate waarin reeds voorzieningen zijn gevormd dan wel afwaarderingen zijn verwerkt in de actieve grondexploitaties ook van invloed zijn op de ratio grondexploitatie. Voor de gemeente Gouda leidt dit tot een verlaging van het restrisico, wat de ratio ook verlaagt.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Overige bevindingen
- 4.5 BBV, WNT en SiSa
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.7 Toelichting onrechtmatigheden
- 4.8 Significante schattingsposten

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (1/3)

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle vooral gegevensgericht. Zie ook managementletter 2019.

Onze aanpak voor 2020 is vooral gegevensgericht.

Graag maken wij concrete afspraken over uw ambities

Interne beheersing en onze aanpak voor 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze management letter d.d. 3 december 2019.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Wij hebben in onze managementletter opgeroepen om uw ambities en mogelijkheden op het gebied van de interne beheersing te bepalen, zodat wij ook onze controleaanpak daarop kunnen aanpassen. Enerzijds omdat het niveau van interne beheersing de primaire verantwoordelijkheid is van het college / de organisatie en anderzijds om te voorkomen dat wij de lat in onze controle-aanpak te hoog leggen en daar elk jaar met dezelfde bevindingen over blijven rapporteren. In afwachting van uw afweging / self assessment hebben wij in onderstaande tabel alvast een overzicht gemaakt van de door ons voorgenomen controleaanpak voor het boekjaar 2020 en de mate waarin wij verwachten wel of niet te kunnen steunen op de interne beheersing en/of VIC. Graag vervolgen wij de komende periode met u het reeds gestarte proces tot het opzetten van de interne beheersing, ook in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording.

Relevante processen en controle aanpak 2020	Steunen op AO/ IB / IT	Gebruik maken VIC	Aanpak BDO
Planning & Control	Ja	Procesgericht	Gegevensgericht
Inkopen & Aanbesteden	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Personeelskosten	Ja	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Subsidies	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Grondexploitatie	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Belastingen	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Verhuur	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Omgevingsvergunningen	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Parkeeropbrengsten	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht
Social Domein (Uitkeringen, WMO en Jeugd)	Nee	Achteraf gegevensgericht	Gegevensgericht

Over de processen waarvan wij voorstellen deze ook komend jaar gegevensgericht te controleren, zullen wij in de managementletter 2020 slechts beperkt rapporteren (alleen wezenlijke / nieuwe bevindingen in de AO/IB/IT).

Invoering rechtmatigheids- verantwoording

Notitie commissie BBV
en BADO (verwacht)

Invoering naar onze
mening een kans

Drie varianten:

1. Minimale
2. Ambitie
3. ICS

Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021 (?)

Met ingang van 2021 zouden Colleges van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven bij de jaarrekening. Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de (interne) beheersing van gemeentelijke organisaties en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Een uitdaging, maar naar onze mening ook een kans voor gemeenten. Op moment van schrijven is de invoeringsdatum echter nog niet bekend, aangezien door de coronacrisis alleen vitale wetgeving door de Tweede Kamer wordt behandeld. De wetgeving omtrent de rechtmatigheidsverantwoording is niet als vitaal aangemerkt. Het is zeer waarschijnlijk dat deze wetgeving een jaar wordt uitgesteld.

Uit de notitie van de commissie BBV blijkt het standaard model van de verklaring, rechtmatigheid wordt beperkt tot drie rechtmatigheidsaspecten, de raad de tolerantiegrenzen kan bepalen (tot 3%) en bevindingen moeten worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. De commissie BADO komt naar verwachting ook nog met een nadere uitwerking en toelichting.

BDO ziet de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een kans om de controlerende rol van de raad te versterken en te investeren in een verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering. Het gaat daarbij om fundamentele vragen als:

- Op welke onderwerpen en met welke diepgang wilt u gemeenteraad kaders stellen en controleren?
- In hoeverre werkt u als college rechtmatig en/of bent u in control?
- In hoeverre is uw bedrijfsvoering, interne controle en IT beheer op orde en wat is ervoor nodig om daar te komen?
- En misschien wel de moeilijkste vraag van allemaal: wat zijn uw ambities en is uw huidige organisatie in staat aan die doelen te voldoen?

In onze visie zijn er drie varianten waar u als gemeente naar kunt streven:

1. De minimale variant van de rechtmatigheidsverantwoording

In deze variant zorgt het college (in afstemming met raad en accountant) voor een interne beheersing specifiek gericht op de rechtmatigheidsverantwoording. Dat betekent dat de interne controles zodanig systeem- of gegevensgericht gepland worden, dat het college tot een gedegen onderbouwd oordeel kan komen over de rechtmatigheid. De aanpak wordt vastgelegd in het interne controleplan en vanwege de relatie met de controle van de getrouwheid afgestemd met de accountant.

2. De ambitie variant

In deze variant gaat de gemeente een stapje verder en gebruikt de rechtmatigheidsverantwoording als impuls om de bedrijfsvoering te verbeteren. Middels een plan van aanpak wordt uitgewerkt wat de ambitie van de gemeente is ten aanzien van de AO/IB (systeemgericht), IT-beheer en VIC. Daarbij wordt de gehele organisatie betrokken, bijvoorbeeld middels het zogenaamde 'Three Lines of Defence'- model, zodat ook de verantwoordelijke managers in de 1^e en 2^e lijn mede verantwoordelijk worden voor het rechtmatigheidsbeheer. Om dit ook in de organisatie vorm te geven zal meer tijd vragen.

3. De in control statement

Deze variant gaat nog weer een stap verder. In dit geval verklaart het college niet alleen getrouw / rechtmatig te hebben gewerkt, maar ook dat het systeem van interne beheersing en risicomanagement toereikend is om de risico's te beheersen, ofwel dat de organisatie 'in control' is. Hiervoor moet een specifiek normenkader worden afgesproken, dat verder kan gaan dan alleen interne procedures (compliance) maar ook kan gaan over de beheersmaatregelen ten aanzien van operationele en strategische doelen. In dit normenkader zouden bijvoorbeeld ook de activiteiten op het gebied van het sociaal domein kunnen worden opgenomen of prestaties ten aanzien van duurzaamheid (afhankelijk van de behoefte van college en raad).

Varianten 1 en 2 meest reëel

Advies: opstellen Business Case en plan van aanpak

Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021 (vervolg)

Kijkend naar deze drie varianten zal de eerste variant voor 2020 al de nodige inspanning kosten. De tweede variant is wat ons betreft op langere termijn te adviseren, omdat dit een goede impuls kan zijn voor de bedrijfsvoering. Rechtmatigheid is immers ook de verantwoordelijkheid van de gehele organisatie en niet alleen het probleem van de IC- afdeling of controllers. De derde variant zal naar onze inschatting, zeker op korte termijn, voor veel gemeenten meer tijd vergen.

Ondanks de onzekere datum van invoering adviseren wij u in alle gevallen het jaar 2020 te gebruiken om een plan van aanpak te schrijven gericht op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Hiervoor moeten de volgende stappen worden gezet:

1. Informeren en afstemmen van deze ontwikkeling met raad, college en organisatie
2. Opstellen business case 'rechtmatigheidsverantwoording'
3. Vormen projectteam en opstellen plan van aanpak
4. Uitvoering en implementatie
5. Afgeven rechtmatigheidsverantwoording
6. Evaluatie business case

De business case zoals hierboven genoemd is de strategische planvorming over gewenste diepgang en scope, maar bijvoorbeeld ook de hiervoor benodigde formatie. De organisatie is inmiddels gestart met een analyse van de processen, risico's en aandachtspunten om te komen tot een afgewogen IC-plan voor 2020. Feitelijk bevindt de ambtelijke organisatie zich in fase 3, waarbij het plan van aanpak wordt opgesteld en uitgewerkt. Hierover vindt ook proactief afstemming plaats vanuit de organisatie met ons. Een overkoepelende strategische afweging is (nog) niet opgesteld. Wij adviseren u de strategische afwegingen op dit vlak nog wel te maken en vast te leggen, zeker gezien dit een permanent aanwezige verantwoording zal zijn die om een geborgd proces vraagt, zowel procesmatig als in formatie en kwaliteit.

Wij vervolgen graag dit proces samen met u om dit ook in de praktijk als een routekaart te zien naar de rechtmatigheidsverantwoording en hiervoor noodzakelijkerwijze te zetten.

De afrekeningen in het kader van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de jaarrekening.

Aansluitingen

Wij hebben tijdens de controle van de jaarrekening controles uitgevoerd op de processen indicatieverstrekking en factuurcontrole en -betaling. Toetsing van het woonplaatsbeginsel, toetsing aan de contractvoorwaarden en tarieven en juiste betaling zijn onderwerpen die hierbij aan de orde zijn geweest. Uit de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen fouten geconstateerd.

De over het jaar te verantwoorden lasten uit hoofde van WMO en jeugdzorg hebben wij aan kunnen sluiten met de onderliggende registraties en hebben niet geleid tot fouten groter dan de met u overeenkomsten rapporteringstolerantie.

Controle prestatielevering WMO en jeugdzorg

De gemeente Gouda is beperkt in staat zekerheid te verkrijgen over de prestatielevering die in beginsel aan de betaalde facturen ten grondslag ligt. Meer indirecte mogelijkheden die leiden tot enige zekerheid hierover worden o.a. verkregen vanuit de gesprekken die bij herindicatie plaatsvinden en de monitoring van de klachtenregistraties.

Het sluitstuk van deze controle wordt gevonden in de bevestigingen die vanuit de zorgaanbieders worden verkregen, conform het regionale beleid, waarin wordt verantwoord voor welk bedrag zorg is verleend binnen het contract en op basis van afgegeven indicaties. Voor zorgaanbieders die op jaarbasis voor minder dan € 100.000 aan zorg leveren is regionaal bepaald dat zij mogen volstaan met een verklaring die is ondertekend door het bestuur. In deze verklaring wordt bevestigd dat voor het betreffende bedrag zorg is geleverd. Aangezien hier geen derde bij betrokken is, vinden wij deze bevestiging onvoldoende sterk als bewijsvoering voor prestatielevering (landelijke lijn).

Zorgaanbieders die voor meer dan € 100.000 aan zorg leveren in een jaar zijn verplicht een controleverklaring van een onafhankelijk accountant bij de verantwoording te voegen. Niet alle zorgaanbieders hebben dit tot heden gedaan. Daarnaast is niet altijd sprake van een goedkeurende controleverklaring, maar worden beperkingen hierin vermeld of is sprake van een oordeelonthouding.

Bovengenoemde situaties leiden ertoe dat voor een deel van de verantwoorde last uit hoofde van WMO en jeugdzorg onvoldoende zekerheid is verkregen over de prestatielevering. De totale lasten waarvoor sprake is van deze onzekerheid bedraagt € 2.463.889. Overigens zijn er geen indicaties dat sprake is van ten onrechte betaalde zorg.

Persoonsgebonden budgetten

Voor de persoonsgebonden budgetten (PGB's) geldt dat deze worden uitgevoerd door de SVB. De SVB voert echter geen controle uit op de levering van zorg. Ook de accountant van de SVB voert deze werkzaamheden niet uit, wat betekent dat de vaststelling hiervan door de gemeente Gouda zelf zou moeten worden verricht. Hiertoe is de gemeente Gouda, evenals andere gemeenten in het land, niet of onvoldoende in staat, mede vanwege privacy-regels. Dit leidt er dan ook toe dat de lasten uit hoofde van PGB's als onzeker moeten worden aangemerkt. Voor 2019 betekent dit een onzekerheid voor een bedrag van € 2.221.727.

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Een belangrijkste post in uw jaarrekening betreft de voorraden (grondexploitaties). Doordat de waardering van de grondexploitaties is gebaseerd op parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) en daarmee een grote mate van inschatten met zich meebrengt, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- ▶ **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- ▶ **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- ▶ **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers en door ons getoetst. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten kritisch doorlopen en zoveel mogelijk geverifieerd met daadwerkelijke transacties en marktinformatie. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2019 geactualiseerd. Ook is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een eventuele verliesvoorziening juist/volledig is gevormd.

Ultimo 2019 is een verliesvoorziening grondexploitaties gevormd voor een bedrag van € 2,6 miljoen (gebaseerd op de berekening van de eindwaarden). Vorig jaar bedroeg de voorziening € 5,5 miljoen. Dit betekent een verbetering/vermindering van de verliesvoorziening met € 2,9 miljoen. De voorziening ziet nog uitsluitend op de grondexploitatie Spoorzone. Voor Westergouwe en Middenwillens is geen sprake meer van een verliesvoorziening.

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondbeleid is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Daarnaast wordt door de Commissie BBV in de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken aangegeven dat bij de bepaling van de tussentijdse winst, rekening gehouden dient te worden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties. Voor gemeente Gouda betekent dit dat een tussentijdse winstneming is verantwoord van € 252.000.

Redelijkheid belangrijkste schattings-elementen vastgesteld

Tussentijdse winstneming volgens het BBV

4.4 Overige bevindingen

Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie voldoen vaak niet aan de eisen van BBV, dan wel sluiten niet aan met de MJOP.

Juiste toepassing BBV bij verwerking mutaties voorzieningen

Afgrenzing facturen boekjaar

Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie

Op de balans van de gemeente staan meerder voorzieningen voor egalisatie van onderhoudskosten. Ten aanzien van de voorzieningen hebben wij de volgende bevindingen:

Onderhoudsvoorziening gemeentelijke onderwijsgebouwen

Het BBV schrijft voor dat aan een onderhoudsvoorziening een actueel onderhoudsplan ten grondslag moet liggen. Actueel wordt in de praktijk nader verduidelijkt en concreet gemaakt door hier een termijn van maximaal vijf jaar voor aan te houden. Voor de voorziening gemeentelijke onderwijsgebouwen is geen actueel onderhoudsplan beschikbaar. Derhalve is het niet toegestaan deze voorziening in de jaarrekening op te voeren. Dit heeft geleid tot een correctie van € 557.000.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

In de concept jaarrekening is een dotatie opgenomen aan de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen van € 1,1 miljoen. Dit betrof met name kosten in het kader van verduurzaming. Nadere analyse van de hieraan ten grondslag liggende documenten leerde dat het kostenegaliserend karakter door deze verwerkingswijze niet aanwezig was. Daarnaast bestond onduidelijkheid over het onderscheid tussen investeringen en (meerjarige) uitgaven. Derhalve is deze dotatie in de definitieve jaarrekening teruggedraaid.

Geen aansluiting met meerjaren onderhoudsplannen (MJOP)

Voor diverse voorzieningen is geen aansluiting mogelijk met de hieraan ten grondslag liggende onderhoudsplannen. Deels wordt dit veroorzaakt doordat gewerkt is met nieuwe, nog niet vastgestelde plannen. Door plannen in 2020 vast te stellen, niet met terugwerkende kracht tot 2019 en het niet blijven volgen van de oorspronkelijke plannen ontstaat een mismatch tussen de benodigde voorziening en de verantwoorde voorziening. Voor de voorziening met betrekking tot onderhoud aan wegen is in 2019 een nieuw plan vastgesteld, echter de stand van de voorziening was hier niet op aangepast, wat tot de correctie van € 632.000 heeft geleid.

Dotatie via resultaatbestemming

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is de raad voorgesteld een bedrag van € 1.390.000 toe te voegen aan twee voorzieningen. Dit voorstel is door de raad aangenomen en verwerkt in de jaarrekening 2019. Het is echter niet toegestaan dotaties aan reserves via de resultaatbestemming te verwerken, wat geleid heeft tot het alsnog toevoegen van dit bedrag aan de algemene reserve.

Om de voorzieningen wel op het beoogde niveau te brengen is de dotatie in 2019 ten laste van de exploitatie opgevoerd, maar is ook een onttrekking aan de algemene reserve verwerkt. Voor dit laatste was echter geen raadsbesluit genomen, om welke reden dit in de definitieve jaarrekening is teruggedraaid.

Afgrenzing kosten

Uit onze controle van de overige schulden bleek een factuur ten onrechte in 2019 verwerkt te zijn. Doordat sprake is van een steekproefmethode leidt dit tot extrapolatie van de bevinding. De geconstateerde factuur is alsnog gecorrigeerd. Het extrapolatie-effect is als fout opgevoerd en bedraagt € 276.000.

BBV wordt nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Gouda de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd, zij het na het doorvoeren van een aantal hiervoor reeds genoemde aanpassingen.

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2019 niet meer bedragen dan € 194.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2019 van de gemeente Gouda niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2019 van de gemeente Gouda voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2019. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **Bijlage B**.

De gemeente heeft voor de SiSa-regeling H4 Sportuikering (SPUK) een toelichting opgenomen in de SiSa-bijlage waarbij is gerefereerd aan de thans onzekere situatie inzake de BTW waarmee sportbedrijven te maken hebben. Het sportbedrijf Sport Gouda B.V. is in afwachting van een uitspraak van de Belastingdienst waaruit duidelijk zal worden hoe de BTW verrekend zal moeten worden. Een mogelijk risico is dat dit toch via de SPUK-regeling zal moeten verlopen. Om die reden heeft de gemeente Gouda het BTW-nadeel van Sport Gouda B.V. opgevoerd als bestedingen voor de H4-regeling. Gezien de onduidelijkheid over de uiteindelijke compensatie hebben wij deze post ten bedrage van € 665.254 als onzekerheid aangemerkt.

De ontvangen bijdrage met betrekking tot deze regeling is voor een bedrag van € 149.059 te laag verantwoord in de jaarrekening. Doordat dit niet in de SiSa-bijlage wordt verwerkt, is dit geen bevinding die wij rapporteren in het kader van de SiSa-controle. Wel is dit een foutieve verwerking in de jaarrekening zelf.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid (1/2)

Onderschrijding
baten/lasten:
€ 8,2 mln.

Gerealiseerd resultaat
is € 8,2 mln. positief.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 268,5 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 271,9 miljoen aan werkelijke lasten over 2019. Dit is in totaal een overschrijding van € 3,4 miljoen (1,3%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 267,8 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 279,4 miljoen aan werkelijke baten in 2019. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 11,6 miljoen (4,3%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2019 is per saldo circa € 1,4 miljoen aan de reserves onttrokken, wat in lijn ligt met de gewijzigde begroting. Zodoende bedraagt het gerealiseerde resultaat € 8,2 miljoen positief.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijding geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2019, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Op vijf programma's overschrijding van de begrote lasten: geen sprake van onrechtmatigheden tellend voor ons oordeel.

Uit de controle blijkt dat op vier programma's sprake is van een begrotingsoverschrijding op de lasten. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Energie en klimaat (totaal € 178.000)	Betreft gedeeltelijk overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en gedeeltelijk uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	
Wonen en leefomgeving (totaal € 565.000)	Betreft gedeeltelijk overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en gedeeltelijk uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	
Sociaal domein (totaal € 701.000)	Betreft gedeeltelijk overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en gedeeltelijk uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	
Cultuur en sport (totaal € 741.000)	Betreft gedeeltelijk overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en gedeeltelijk uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	
Bestuur en organisatie (totaal € 1.648.000)	Betreft gedeeltelijk overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en gedeeltelijk uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen (totaal € 405.000)	Betreft uitgaven die passen binnen het bestaande beleid.	✓	

4.7 Toelichting onrechtmatigheden

Enkele krediet-overschrijdingen zijn onrechtmatig voor € 746.168

Geen onrechtmatige aanbestedingen geconstateerd

Kredietoverschrijdingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten getoetst om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting (investeringskredieten) zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat voor meer producten voor verschillende investeringskredieten sprake is van een overschrijding van de door de gemeenteraad vastgestelde investeringskredieten voor een totaal van € 746.168.

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsregels gecontroleerd aan de hand van een door de ambtelijke organisatie opgestelde zogenaamde inkoopanalyse. Ter ondersteuning van een optimale check op de naleving van deze complexe wetgeving, is een landelijke handreiking aan u verstrekt waarin alle relevante elementen zijn opgenomen als toetspunten, inclusief een praktische vertaling hoe dit te doen.

Op basis van de uitgevoerde controle hebben wij geen contracten als onrechtmatig aangemerkt, wat betekent dat geen non-compliance met de Europese aanbestedingswet is geconstateerd. Op het over 2018 als onrechtmatig aangemerkte contract zijn geen bestedingen geweest in 2019.

4.8 Significante schattingsposten

Schattingen zijn in het algemeen neutraal/realistisch van aard

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat het college schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het management. Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt grafisch weergegeven op welke wijze wij de door het college gebruikte mate van prudentie inschalen.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Voorziening dubieuze debiteuren	3.451		Betreft zowel bijstandsdebiteuren, belastingdebiteuren als overige debiteuren. De voorziening wordt overwegend dynamisch bepaald op basis van de werkelijke risico's in de openstaande vorderingen.
Voorzieningen voor onderhoud	9.357		Schattingen achten wij in beginsel realistisch, echter de meerjarige / kostenegaliserende uitwerking behoeft intern aandacht.
Afwaardering materiële vaste activa	-		Er zijn geen activa afgewaardeerd. Waardering is, indien nodig, afgewaardeerd naar lagere marktwaarde.
Afwaardering financiële vaste activa	-		Er zijn geen activa afgewaardeerd. Waardering is, indien nodig, afgewaardeerd naar lagere marktwaarde.
Waardering grondexploitaties	19.468		De waardering van de grondexploitaties schatten wij in als neutraal. Zie hiervoor hoofdstuk 4.3. Ontwikkeling grondexploitaties.
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	-		Gewaarborgde geldleningen zijn niet afgewaardeerd. Hiervoor is ook geen reden. Waardering derhalve juist.

 conservatief neutraal optimistisch

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlage

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Gehanteerde materialiteit is bepaald conform het BADO en bedraagt 1% van de lasten

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Gouda en voeren geen non-assurance diensten uit.

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Gouda, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 26 september 2019 met kenmerk 'MS/EDG/RA11097'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.785.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan 5% van de materialiteit, zijnde €139.000 te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Onze controle is gegevensgericht.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 26 september 2019. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een gegevensgerichte en risicogerichte benadering, waarbij nagenoeg niet gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen.

In onze management letter van 3 december 2019 (kenmerk: MS/MF/RA11433) hebben wij dit reeds beschreven:

“Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) per proces een wisselend beeld laat zien, rekening houdend met de uitkomsten van de werkzaamheden van de VIC. Sommige processen verdienen nog veel aandacht, andere processen zijn (nagenoeg) gereed om systeemgericht te kunnen controleren. Met soms enkele kleinere aanpassingen in de AO/IB (met name gericht op uiteenzetten van de IB-maatregel) kan het proces al verbeterd worden. Uit onze gesprekken die wij per proces hebben gevoerd met de medewerkers van uw organisatie blijkt dat er diverse interne beheersingsmaatregelen in de processen aanwezig zijn, maar dat deze niet verankerd zijn in de AO/IB beschrijvingen en/of niet goed vastgelegd worden.

Omdat de AO/IB en IT General Controls niet altijd goed zijn opgezet of goed werken, kunnen wij voor wat betreft de insteek van onze controle nog niet altijd op de processen steunen en zullen wij voor de controle 2019 voornamelijk gegevensgerichte controles gaan uitvoeren, waarbij wij gebruik zullen maken van de uitvoering van de verbijzonderde interne controle.”

De controles die wij hebben uitgevoerd ten tijde van de jaarrekeningcontrole zijn uiteindelijk geheel gegevensgericht van aard geweest.

Significante risico's die wij hebben opgenomen in onze controleaanpak

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat binnen de gemeente de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels.
- ▶ Onjuiste waardering en resultaatneming bouwgronden in exploitatie (materiële post met verschillende schattingselementen).
- ▶ De gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in de IT-systemen.
- ▶ Niet-structureel toepassen van een 4-ogenprincipe ten aanzien van factuurcontrole.

Voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

Strekking van de controle-verklaring

Aangezien de jaarrekening 2019 van gemeente Gouda aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit de controle van de jaarrekening 2019 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Geen twijfels omtrent de continuïteit van de organisatie

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Gouda zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Gouda als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bevat geen materiële afwijkingen

Opbouw van de jaarstukken

De jaarstukken 2019 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ Het jaarverslag 2019 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- ▶ De jaarrekening 2019 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2019 zijn aanvaardbaar

Geen aanwijzingen voor materiële fraude of onregelmatigheden geconstateerd

Geen bevindingen t.a.v. de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2019. In 2019 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie en functionaris(sen) en met het de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter 2019. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

Ten aanzien van de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn geen tekortkomingen geconstateerd.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Gouda heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

STREKKING CONTROLEVERKLARING RECHTMATIGHEID	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2019 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
1	C1 Regeling Reductie Energieverbruik			
2	D1 Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten			
4	D1A Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021			
5	D8 Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
6	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			
7	D10 Volwasseneneducatie			
8	E13 Slimme laadpleinen			
9	E27B Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
10	G2 Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019			
11	G3 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019			
12	H4 Specifieke uitkering Sport	Onzekerheid	665.254	Geen uitspraak belastingdienst over wel of niet belastingplichtig zijn van sportbedrijf.

bdo.nl